

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 51:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod brug af atomvåben.

Af Keld Albrechtsen (EL) og Gert Petersen (SF).
(FremSAT 5/11 97).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Det er regeringens holdning at arbejde for bindende internationale aftaler, der kan forhindre spredning af kernevåben og sikre den størst mulige reduktion af antallet af kernevåben. Det er en politik, som har bred støtte her i Folketinget. Nuklear nedrustning er en politisk proces, som er besværlig. Der er ingen nemme løsninger.

Jeg vil gerne benytte den lejlighed, som dette forslag giver mig, til at give en lidt mere udførelse redegørelse for udviklingen på området.

Atomvåben er frygtelige våben. Danmark må gøre sit yderste for at begrænse udbredelsen. Det grundlæggende problem i nedrustningspolitikken er jo, at selve opfindelsen, om jeg så må sige, af kernevåben aldrig kan gøres om. Dertil kommer, at kernevåben jo i mange år har spillet en vigtig rolle i magtbalancen mellem stormagterne. En løsning på atomnedrustningsområdet kræver derfor også stormagternes, atommagternes aktive medvirken.

I de seneste år er der sket en lang række positive ting på det internationale nedrustningsområde. I 1992 lykkedes det at nå til enighed om et totalforbud mod kemiske våben, den såkaldte C-våben-konvention. Bestræbelserne på at fastholde og skærpe nedrustningen fortsætter. Ikkespredningsaftalen, den såkaldte NPT-aftale fra 1968, har i mange år været central i indsatsen imod kernevåben. 186 lande har i dag tiltrådt traktaten, herunder så godt som alle verdens højtudviklede industrialiserede og militært betydningsfulde ikkekernevåbenstater. Siden Kinas og Frankrigs tiltræden af traktaten i 1992 har traktaten været tiltrådt af samtlige atomvåbenmagter. Det er et vægtigt skridt hen imod en global, universel tilslutning til NPT.

NPT-traktaten blev også styrket i 1995 under den såkaldte 5. gennemgangs-konference. Traktaten blev forlænget på ubestemt tid, og

det blev besluttet at styrke den fremtidige gennemgang af traktaten, gøre mere ud af det. Derudover blev NPT-traktatens art. 6 udmøntet i vedtagelser, hvorefter atommagterne vil bestrebe sig på globale reduktioner af atomvåben med sigte på disse våbens fuldstændige afskaffelse. Det er sigtet med NPT.

På konferencen blev det også besluttet snarest at starte forhandlinger om et forbud mod fremstilling af spalteligt materiale til brug for fremstilling af atomvåben. Det er den såkaldte Cut off-traktat.

Et yderligere skridt og et meget væsentligt skridt til fremme af fuldstændig nuklear nedrustning blev taget i september måned sidste år. Da blev CTB-traktaten åbnet for undertegnelse.

Traktaten er resultatet af mange års forhandlinger på den internationale nedrustningskonference i Genève. Den forbyder enhver form for prøvesprængninger i de lande, som har tiltrådt traktaten, og dermed medvirker traktaten til at forhindre fremkomsten af nye typer af kernevåben og til at stoppe den kvalitative udvikling af de eksisterende kernevåben. Samtidig er det traktatens erklærede mål at skabe fuldstændig nedrustning under international kontrol med afskaffelse af kernevåben som endemål.

Ved udgangen af 1997 havde i alt 148 lande undertegnet traktaten, og 8 lande har i dag ratificeret den. Danmark var et af de første lande til at undertegne, og det er regeringens mål, at Danmark også bliver et af de første lande til at ratificere. Uanset at traktatens ikrafttræden ikke er nært forestående, er en tidlig ratifikation et vigtigt politisk signal, og derfor søger regeringen Folketingets tilslutning til en tidlig dansk ratifikation. Forslaget bliver fremsat i Folketinget den 9. december i år, altså om et par dage.

På FN's generalforsamling i år var Danmark medforslagsstiller til resolutionen vedrørende nuklear nedrustning med henblik på fuldstændig afskaffelse af atomvåben. Derudover foreslog Danmark også sammen med bl.a. Rusland og USA resolutionen om bilaterale forhandlinger om nedrustning på atomvåbenområdet.

Der kan også konstateres en positiv udvikling, hvad angår indsatsen for at reducere og begrænse de offensive strategiske kernevåben hos atomstormagterne USA og Rusland. På et møde i Helsingfors i marts i år enedes USA og Rusland om at indlede forhandlinger om en såkaldt START III-aftale – vel at mærke når Rusland har ratificeret START II.